

Mulgu mälumäng VIIES, II etapp Mustla rahvamaja 16.11.16

1. TÄHELEPANU! VIDEO! (A.Ütsik)

Mis mõisaga on tegu ?
<https://youtu.be/u1UPeKqBOPY>

VASTUS: Kärstna

2. MULGI KEEL (A. Laande)

Mes om siin mulgi keelen võlesti? Kirjute sõna õigeste!
Hall, hobene, hõbe, härmätüs, hebe

**Vastus: Mulgi keelen ei ole sõna ürgüsen h- tähte. Kirjuteme ilma h- ta.
All, obene, õbe, ärmätüs ja ebe**

3. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil? (kirjuta ees- ja perekonnanimi)

**Vastus: Mari Raamot sündis Mulgimaal Tarvastu vallas Kiltsil taluperemehe tütreana
06.08.1872 suri 12.03.1966 USAs.**

**Mari Raamot oli eesti ühiskonnategelane ja kodundusõpetaja, Eesti naisriigikaitse
liikumise alusepanijaid - Mari Raamot oli üks Naiskodukaitse asutajaid ja esinaine
1927–1936, samuti Kodutütarde liikumise asutajaid.**

Allikas: <http://www.mulgimaa.ee/mulgimaast/vaimne-parand-juured/>

4. SPORT (E.Liiber)

**KES ON PILDIL? Vihje: 8- kordsed Eesti meistrid. Kõrgem koht NSVL Rahvaste
Spartakiaadi 4. koht. Karksi-Nuia AMK. (1975- 1994).**

Vastus: Kalju Varik ja Avo Laas. („Mutionu“)

5. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Mis hoone on pildil, nimeta maja algne ja praegune funktsioon?

Vastus: 1868.a ehitatud Tarvastu valla- ja kohtumaja, aadress Posti tn 52b, Mustla,

2005. a kolis värskelt remonditud kõigi mugavustega ja kaasaegselt sisustatud hoonesse Tarvastu raamatukogu.

Allikas: <http://www.mulgimaa.ee/mulgimaast/mulgimaa-arhitektuur/>

6.MUUSIKA (A.Pai)

Tarvastu koolmeister ja köster, Eesti Aleksandrikooli peakomitee liige, Eesti Kirjameeste Seltsi asutaja, Tarvastu muusika- ja laulukoori kokkukutsuja, Eesti esimese rahvaraamatukogu asutaja Tarvastus, Hans Wühner. on tema Õpetaja.

SEE kihelkonna suurmees on öelnud: oma Õpetaja kohta „Eesti, oh ära unusta neid töölisi, kes sinu musta mulda on nii harinud nagu Hans Wühner, need on su paremad pojad olnud.”

Nimeta selle Hans Wühneri õpilase nimi, selle laulu teksti autor, mille alusel loodud teos tuleb esitamisele ka XII noorte laulu – ja tantsupeol „Mina jään“ 30.juuni – 2.juuli 2017

Vastus: Martin Lipp

7.LOODUS (O.Renno)

Mulgimaa piirides olev suurim saar ja selle pindala (1 ha täpsusega)?

VASTUS: Tondisaar e Võnnsaar e Vanasaar (jne) Võrtsjärves Tarvastu Järveküla ja Rannu Rannaküla vahel; pindala ca 0,5 ha

8.ETTEVÕTLTUS; MAJANDUS (A.Ütsik)

Kalev Pehme on Tarvastu Valla üks aktiivne kodanik, kes muretseb linnamäe saatuse pärast, armastab sportlikku eluviisi ja on Martin Kleini mälestuse jäädvustaja kivis. Edendab ka vesiveskite ühingus veskikultuuri jne. Osaleb kohalikus koorielus. Kuid minu küsimus on, et mis elukutsega ta tegeleb kõige rohkem?(Neid meistreid on Mulgimaal ainult üksikud)
Tema tooted kestavad kuni sajandeid.

Vastus: kiviraidur, hauakivid jne

9. MULK MUJAL (A.Pai)

Kamajahu segati külma rõõsa või hapupiimaga, taariga, rokaga või kanepipiimaga ja söödi ka kordi, pudru või kākina. Eestis oli levinud kahte sorti kamajahu. Ühte tehti mitmest tera- ja kaunviljast ja teist tüüpi kamajahu ainult kaertest. Kumba tüüpi kamajahu valmistati algselt Mulgimaal ja mille kasutamist propageerisid mulgid ka mujal.

Vastus: Mulgid valmistasid segakama. Kamajahu on küps toiduaine, mida Eestis enne söömist enam ei keedetud. Mulgimaal oli see tavaline õhtuode ja suvetoit. Seoses mulkide väljarändega alates 1860ndatest, hakkas segakama levik laienema. Kama kohta on öeldud, et "kama on palava aja toidus".

10. MULGI KULTUUR (A. Laande)

Mes sii om? Kes sedä kannave? (Edimene vastus annap üte, õige vastus 2 punkti)

Vastus: Sii om päälõng. Kannav sedä neiu ja tüdriku.

11. VARIA (O. Renno)

Millal ja milliste toonaste maakondade osadest moodustati Valgamaa?

VASTUS: 1920.a (6.sept.); Võru-, Viljandi- ja Tartumaa valdadest (kokku 17)

12. VANAD ESEMED JA ASJAD (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse seda „nuia“?

Kui nime ei tea, siis nimetage kasutusala.

Vastus: Puidumarker

(Kasutati nii ümarpuidu kui ka saematerjali märgistamiseks)

13. TÄHELEPANU! VIDEO! (A. Ütsik)

<https://youtu.be/6zyek5VRa7s>

Segakoor Ulgandi osales oktoobris Praha rahvusvahelisel folkloorifestivalil, kust tagasi tuldi 23 erineva maa osalejakoori seast hõbediplomiga. Seda suurelt nende dirigendi väga heale tööle. Koori dirigent on tuntud koorilauljate maailmas, kuid tema poeg on üle Eesti märksa kuumem laulumees. Kellest jutt? Kes on need muusikud: ema ja poeg?

VASTUS : Karin ja Karl Eduard Taukar

14. MULGI KEEL (A. Laande)

Hundinui om Karksi - Nuia vapi pääl.

Kudas om selle taime nimi mulgi keelen?

Vastus: Soekalm või soekurik. (Hel)

15. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil

(nimeta ees- ja perekonnanimi)?

Vastus: Mark Soosaar. Sündinud 12.01.1946 Laane-Suki talus Vardja külas Mulgimaal.

Dokumentaalfilmide režissöör, stsenaarist ja operaator (ametlikult Mark-Toomas Soosaar).

Allikas: <http://www.mulgimaa.ee/mulgimaast/vaimne-parand-juured/>

16.SPORT (E.Liiber)

Ta on kergejõustiklane ja treener (1. IX 1940 Tarvastu v. Viljandimaa). Lõpetas 1960. a. Tõrva Keskkooli ja 1964 TRÜ KKT. Alustas sportimist 1955. a. Raimond Mürgi ja Ernst Perteli juhendamisel, a-st 1960 oli tema treener Valter Kalam. Võitnud medaleid Eesti mv-tel kuulitõukes, kettaheites ja viievõistluses. Kuulunud 6 korral Eesti kergejõustiku koondisse. Töötanud kergejõustikutreenerina ka Vana-Võidu tehnikumis 1964 – 1968. Õpilasi: Marina Surovtseva, Helle Saadlo (Aru), Annika Lall jt. Kes?

Vastus: Jurkatamm Tiiu a-ni 1965 Tiitus, Kalju J- abikaasa ja Veiko J- ema

17. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Nimetage palun see maailmaajalooline sündmus, mille tulemusena said mulgid enne teisi eestlasi nii rikkaks, et jaksasid talusid mõisnikelt tagasi osta ja lapsi ülikooli saata? Kui te vastust esimese hooga ei tea, siis ehk aitab teid vastusele lähemale vihje, et me kõik oleme seda sündmust ajaloo tunnis õppinud. Sellest sündmusest ajendatuna tegi Steven Spielberg menuka filmi “Lincoln”.

Vastus: see sündmus Ameerika Ühendriikide 1861. aastal alanud kodusõda, mille tõttu vähenes järsult puuvilla tootmine lõunaosariikides. Ahelreaktsiooni järgmise lülina tekkis maailmaturul kiire vajadus puuvilla asendamiseks teiste materjalidega ning see omakorda kergitas järsult lina hinda. Kuna Mulgimaal olid linakasvatuseks soodsad tingimused, siis said mulgid tänu Ameerikas orjuse kaotamise pärast peetud sõjale ratsa rikkaks.

Allikas: <http://www.mulgimaa.ee/mulgimaast/ajalugu/>

18. MUUSIKA (A. Pai)

Tõrva tüdruk Adeele Sepp on vallutamas Eesti meediat.

Seda eelkõige seetõttu, et on võitnud saate

„Su nägu kõlab tuttavalt“ 2 saadet.

Nimeta need kolm tuntud muusikaõpetajat, kes märkasid Adeele annet ning on pannud tema musikaalsuse arendamisse oma panuse sel ajal, kui ta Tõrva linnas elas.

Kolm õiget 2 punkti, 2 õiget 1 punkt. Üldsusele ehk vähemtuntud muusikaõpetaja oli eelmisel mälumängul küsitud Tõrva Laulustuudio Neidudekoori juhendaja. Teised juhendajad on ise edukalt lauljatena esinenud.

Vastus: Maie Kala, Novella Hanson ja Hedvig Hanson.

19. LOODUS (O. Renno)

Kotis oleva kolme õunasordi nimed? (kaks õigesti – 1 p.)

Paide taliõun, Lobo ja Tellissaare

20.ETTEVÕTLUS; MAJANDUS (A. Ütsik)

See ammu ehitatud maja on tuntud magasiaidana, kuid aja möödudes on sellest majandushoonest saanud hoopis teise suunaga rajatis. Nüüd „toodetakse“ siin majas kultuuri ja veedetakse vaba aega, korraldatakse üritusi jne. Kus see maja asub?

VASTUS: HOISTRES

21.MULK MUJAL (A.Pai)

Helme kihelkonna noormees, Hardo Adamson läbis tiheda konkursisõela ja osutsu valituks. Tema tegelaskuju kannab nime Koit. Mis on lavastuse nimi milles ta seda rolli esitama hakkab?

Vastus: XII noorte laulu- ja tantsupidu. Mina jään.

22. MULGI KULTUUR (A. Laande)

Tede ehen om kaits vana puunõu. Mes om nende nime ja kige tähtsomp erinevus?

Vastus: Nii om kibu ja kapp. Erinevus om sellen , et kapp läep alt laiempes ja kibu alt kitsempes.

23. VANAD ESEMED, ASJAD: (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse neid tange? Nende kasutusala nimetamine annab ka 2 punkti.

(NB! VASTUS: „LIHTSALT AUGURAUDE“ PUNKTE EI ANNA)

Vastus: Märgistamistangid Metallist põllumajandusloomade märgistamise vahend, mille abil tehakse looma kõrvalesta auke.

24. VARIA (O.Renno)

NUTIKÜSIMUS (KOMBI)

- See loom areneb kiiresti soojades tingimustes, esineb nii kodudes kui looduses; ta on söödav ja võib ÜRO hinnangul olla perspektiivne valgutoidu varu.
- Loom on umbes 2½ cm pikkune, valge kuni õlgkollane, teda söövad ka linnud ja sisalikud ning teda kasvatatakse ka kalasöödaks.
- Elutseb tihti köögikapis olevates tärkliserikastes toiduainetes, nt jahus.
- On tegelikult ühe mardikaliigi vastne.

VASTUS: jahuuss, jahumardika Tenebrio vastne